

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIFNA AF

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

FÖRSTA BANDET

ÖLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AF

SVEN SÖDERBERG OCH ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1900—1906

[111410]

18. Säby, Segerstads socken.

Pl. XI.

Literatur: L. 1311. — B. 1061.¹ — Rhezelius, *Monumenta Runica in Ölandia*, konceptet nr 14, utskriften nr 33. — Frigelius, *Handskriftnä samlingar* (se s. 8). — Ahlqvist, *Ölands Historia*, II, 2, s. 91.

Af de två runstenar, som äro kända från Säby i Segerstads socken, är den ene ännu i behåll. Den står i byn på sjelfva landsvägen vid dennes östra kant. Inskriftsidan vetter åt vester mot de vägfärande. Det är en ståtlig bautasten, hvilken, ifall byggnader icke omgäfvade den, skulle vara synlig vidt omkring i det flacka landskapet.

Stenen, som lutar något mot öster, har en höjd af icke mindre än fulla tre meter;² bredden är nedtill 1.8 m, men aftager starkt uppåt. Stenens tjocklek är 22 cm. Stenarten är grå kalksten.

Inskriftsidan är en brottyta, men den har troligen blifvit något tilljemnad före inskriftens inhuggning. Den saknar nämligen de uppstående, skarpa kanter, som brukas finnas på en kalkstens brottyta. Nedtill är ytan ganska slät, men upptill finnas ojämnheter. Betydlig skada har stenen lidit öfverst till höger, derigenom att hörnet blifvit bortsprängdt samt i den nya kanten flisor aflagats. Härigenom har ett helt ord af inskriften gått förloradt. Denna skada förefans redan år 1634, såsom man finner af teckningen hos Rhezelius. Smärre skador, som stenen lidit derigenom att flisor på några ställen utfallit ur ytan, äro yngre. De äro icke antydda hos Rhezelius eller i Bautil.³

Inskriftbandet har den form, som vi träffa på några andra öländska runstenar och som blifvit förut omtalad (ofvan s. 57). Runorna utgöras i allmänhet af breda, men jämförelsevis grunda streck. De äro oftast rundade och alltid glatta i botten. Jag har läst följande på stenen (supplerade tecken sätts inom klammer):

* HTHTR * THP * THH * THP * HHT [* P]HH * HTN * RHT [* HTHT] *
                   5   10   15   20   25   30   35
 HTTH * RHPTR * THHR * HT *
 40   45   50   55

¹ Teckningen i Bautil är signerad med Hadorphs och Törnevals initialer.

² Det är den högsta af Ölands runstenar och öfverträffar i höjd till och med Köpings Tingsflisa (B. 1078, 2.8 m). Den senare imponerar likväl mera derigenom, att den står högt på en ås, som höjer sig öfver de omgifvande fälten.

³ Några af dessa smärre skador funnos redan på Frigeli tid, som man finner af hans teckning från omkring 1750. Den skada, som träffat orneringen på stenens midt, finnes antydd redan i Bautil.

VI

SÄBY
SEGERSTAD, ÖLAND.

18

1/20

I den härefter helt och hållet förlorade delen af skriftbandet har förmodligen stått utom skiljetecknet ordet $\text{H}\uparrow\text{H}\text{H}$. Endast af den sista runan fins nu kvar ett litet fragment. Af det derefter kommande skiljetecknet är hälften borta.

Runan 56 är H (i **sin**); detta tecken har vid första påseende formen H , men det visar sig vid närmare undersökning, att det som skulle vara fortsättningen nedåt af det främre vertikala strecket är en naturlig fördjupning i stenen.

Fonetisk transskription: *Ingjaldr auk Nefr auk Swæinn, þæir létu ræisa (stæin) æftir Róðmar, faður sinn.*

Öfversättning: »Ingjald och Näf och Sven, de läto resa stenen efter Rodmar, sin fader.»

Inskriftens **suin** och **risa** har jag omskrifvit med *Swæinn* och *ræisa* i öfverensstämmelse med hvad ofvan s. 12 blifvit uttaladt.¹ **Suin** kan dock äfven hafva uttalats *Swænn* med förkortning af diftongen framför två konsonanter.

Det namn, som i inskriften skrives **nifr**, förekommer äfven i runinskrifter i Upland: L. 564 acc. **nif**, L. 565 gen. **nifs**; vidare sammansättningen **þiliniþr** L. 492. Utanför Sverige träffas namnet endast som namn på mythiska personligheter. Saxo, VII boken, ed. Holder s. 255, har *Nef* och *Onef*, hvilka också träffas i isl. literaturen: *Nefr* och *Öynefr*.²

Inskriftens nann på fadern: **rupmar** är isl. *Hróðmarr* (Landnáma s. 31). Det förekommer äfven på en sten i Södermanland L. 921.